

Paolo
Giordano

Ludské telo

Nový román autora bestselleru
Osamelosť prvočísiel

SVETOVÁ PRÓZA

SVETOVÁ PRÓZA

Paolo
Giordano

Ľudské telo

Z taliančiny preložila
MÁRIA ŠTEFÁNKOVÁ

slovar

Copyright © Arnoldo Mondadori Editore S. p. A., Milano 2012
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2014
Translation © Mária Štefánková 2014
ISBN 978-80-556-0852-5

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná ani šírená v žiadnej forme, žiadnymi prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, alebo prostredníctvom súčasného, alebo budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Venované búrlivým rokom v Cascine

A keby nám ju aj vrátili,
tú krajinu našej mladosti,
už by sme ani nevedeli, čo s ňou.

ERICH MARIA REMARQUE
Na západe nič nového

V rokoch nasledujúcich po misii sa každý z chlapcov usiloval viesť svoj vlastný nenápadný život, až kým sa spomienky nezahmlili falošným, umelým svetlom a sami seba nepresvedčili, že nič z toho, čo sa stalo, sa nestalo naozaj, alebo aspoň nie im.

Aj poručík Egitto robil všetko preto, aby zabudol. Zmenil miesto pobytu, pluk, dĺžku brady aj stravovacie návyky, prehodnotil niektoré dávne osobné konflikty a naučil sa nevšimáť si tie, čo sa ho netýkali – v tom bol rozdiel, predtým to bolo úplne nemysliteľné. Nie je mu celkom jasné, či je táto transformácia podriadená nejakému vyššiemu plánu, alebo je len výsledkom náhodného procesu, a ani ho to nezaujíma. Preňho je podstatné od samého začiatku vykopať zákop medzi prítomnosťou a minulosťou – priepasť, ktorú neprekročí ani pamäť.

A preda, v zozname vecí, ktorých sa dokázal zbaviť, chýba práve to, čo ho najväčšmi privádza späť ku dňom stráveným v údolí: aj po trinástich mesiacoch od skončenia misie Egitto ešte nosí uniformu. Dve vyšité hviezdy sa mu vynímajú uprostred hrude, presne nad srdcom. Poručík sa už viac ráz pohrával s myšlienkou odísť do civilu, no vojenská uniforma mu už centimeter po centimetri prirástla k telu, farba látky vyšedivela od potu a preniesla sa na kožu pod ňou. Bol presvedčený, že keby si teraz uniformu vyzliekol, spolu s ňou by zvliekol aj kožu a on, ktorý sa bežne cíti nepríjemne nahý, by sa ocitol nechránený väčšími, než preňho bolo zne-

siteľné. A vlastne aj – načo? Vojak zostane navždy vojakom. Vo veku tridsaťjeden rokov sa poručík zmieril s uniformou ako s fatálnou nehodou, s chronickou chorobou osudu, evidentnou, no nebolestivou. Najpríznačnejší rozpor jeho života sa nakoniec transformoval do jediného prvku kontinuity.

Je jasné ráno začiatkom apríla, koža čižiem na nohách pochodujúcich vojakov sa zaleskne pri každom kroku. Egitto si ešte nezvykol na priezračnosť plnú príslubov, ktorou sa honosí obloha nad Bellunom cez deň, ako je tento. Vietor, ktorý sa kotúľa dolu z Álp, so sebou vlečie chlad ľadovcov, no keď sa upokojí a prestane plieskať zástavami, človek si uvedomí, že teplota je na toto ročné obdobie nezvyčajne vysoká. V kasárňach bola veľká diskusia o tom, či si vziať šály, alebo nie, a napokon sa rozhodlo, že nie, ten rozkaz vykrikovali po chodbách na všetkých poschodiach. No civilisti sa nevedia rozhodnúť, čo s vetrovkami, či si ich hodiť na plecيا, alebo zavesiť na predlaktie.

Egitto dvíha čiapku a prstami si vojde do vlasov, vlhkých od potu. Plukovník Ballesio, stojaci po jeho ľavici, sa obráti povie: „Ale fuj, poručík! Oprášte si kabát. Zasa tam máte plno toho sajrajtu.“ Potom, akoby to poručík nezvládal aj sám, rukou mu čistí chrbát. „Katastrofa,“ mrmle si.

Zaznie rozkaz pohov, kto si môže sadnúť na násyp, tak ako oni, sadne si. Konečne si Egitto môže stiahnuť ponožky na členky. Svrbenie sa upokojí, no len na chvíľočku.

„Počúvajte, čo sa mi minule stalo,“ začne Ballesio. „Moja dcérka sa pustila pochodovať po obývačke. A hovorí mi, pozri, oci, pozri sa na mňa, aj ja som plukovník. Zamaskovala sa školskou zásterkou a vojenskou čiapkou. No ale viete, čo som urobil?“

„Nie, pane.“

„Zdral som ju ako hada. Vážne. A nakričal som na ňu, že už nikdy nechcem vidieť, ako sa opičí po vojakoch. Ju by aj tak nevzali do armády, lebo má ploché nohy. Rozplakala sa,

chúda. Ani sám neviem, prečo som sa tak nazlostil. Bol som celý zúrivý, verte mi, úplne mimo. Úprimne, poručík, nie som podľa vás trochu prepracovaný?“

Poručík sa už naučil nedôverovať plukovníkovým výzvam na úprimnosť. Odpovie: „Možno ste ju chceli len chrániť.“

Ballesio spraví grimasu, akoby mu povedal nejakú somarinu. „Možno. Takto je to lepšie. Teraz mám také obdobie, bojím sa, že mám o koliesko menej, ak mi rozumiete,“ natiahne nohy a vzápätí si bez hanby napraví spodky cez nohavice. „Stále počúvam historky o takých, čo majú z jedného dňa na druhý úplne vyzobaný mozog. Myslíte, poručík, že by som mal ísť na nejaké neurologické vyšetrenie? EEG alebo niečo také?“

„Nevidím dôvod, pane.“

„Možno by ste ma mohli vyšetriť aj vy. Pozrieť sa mi na zreničky a podobne.“

„Ja som ortopéd, pán plukovník.“

„Ale hádam vás naučili aj niečo iné!“

„Môžem vám odporúčať kolegu, ak chcete.“

Ballesio niečo zahundre. Okolo perí má hlboké vrásky, ktoré mu ohraničujú tvár pripomínajúcu rybu. Keď sa s ním Eggitto zoznámil, nebol takýto schátraný.

„Vaše punktičkárstvo je strašne otravné, už som vám to hovoril? Možno preto ste takýto doriadený. Občas si oddýchnite, skúste brať veci tak, ako prichádzajú. Alebo si nájdite nejakého konička. Nikdy ste nepomysleli na to, že by ste mali deti?“

„Prepáčte, prosím?“

„Deti, poručík. *Deti.*“

„Nie, pane.“

„Nuž, neviem, na čo čakáte. Dieťa by vám vyčistilo hlavu od niektorých myšlienok. Ja vás sledujem, viete? Stále len sedíte a dumáte. No ale čo to robia tí chlapi, veď stoja ako stádo capov!“

Eggitto zdvihne zrak vyššie než Ballesio smerom k zástave mužstva a ešte ďalej, tam, kde sa začína lúka. Jeho po-

zornosť upúta muž stojaci medzi obecenstvom. Na pleciah nesie dieťa a je vzpriamený, má typické vojenské držanie tela. Pocit čohosi dôverne známeho sa poručíkovi vždy spája s neurčitým strachom, a tak odrazu pocíti nepokoj. Muž si zakryje ústa zovretou pästou a zakašle, a vtedy v ňom spozná čatára Reného. „A nie je tamten dolu...“ zarazí sa.

„Kto? Čo?“ spýta sa plukovník.

„Nič. Prepáčte, pane.“

Antonio René. V posledný deň sa na letisku rozlúčili formálnym stiskom ruky a od tej chvíle naňho už Egitto nemyslel, aspoň nie konkrétne. Na misiu si spomínal prevažne ako na kolektívnu záležitosť.

Stratí záujem o prehliadku a z diaľky pozoruje čatára. Nepredral sa v dave do prvých radov, a je možné, že zo svojho miesta toho veľa nevidí. Dieťa na jeho pleciah ukazuje zhora na vojakov a na zástavy, na mužov s hudobnými nástrojmi a drží Reného za vlasy ako za opraty. Vlasy, to je ono. V údolí mal čatár úplne vyholenú hlavu, a teraz mu takmer zakrývajú uši, gaštanové a trochu zvlnené. René je ďalší utečenec z jeho minulosti, aj on si vytesnil jeho tvár, ani jeden nestojí o stretnutie.

Ballesio tára čosi o tachykardii, ktorú celkom iste nemá. Egitto mu roztržito odpovie: „Príďte ku mne popoludní. Predpíšem vám nejaké anxiolytikum.“

„Anxiolytikum? To vám už úplne drbľo? Veď od toho mi nebude stať!“

Tri stíhačky bez zbraní prehrmia nízko nad námestím a potom sa strmo zdvihnú a kreslia farebné pruhy po oblohe. Prevrátia sa a križujú si dráhy. Chlapček na Reného pleciah je očarený a nadšený. On aj stovky ďalších zakláňajú hlavy a dívajú nahor, všetci okrem vojakov vo formácii, ktorí strnulo hľadajú na čosi, čo sa odohráva len pred nimi.

Po prehliadke zájde Egitto medzi ľudí. Rodiny sa neisto motajú po námestí a musí sa im vyhýbať. Tým, ktorí sa ho sna-

žia zastaviť, povzbudivo stisne ruku. Nespúšťa pohľad z čatára. Na okamih sa mu zazdalo, akoby sa obrátil a chcel odísť, no napokon predsa zostane. Egitto k nemu podíde, a keď stojí pred ním, sníme si čiapku. „René,“ povie.

„Zdravím, pán doktor.“

Čatár položí chlapčeka na zem. Podíde k nemu nejaká žena a vezme ho za ruku. Egitto ju pozdraví úklonom hlavy, no ona neodzdraví, len stisne pery a stiahne sa. René nervózne čosi žmolí vo vrecku vetrovky, vytiahne balíček cigariet a zapáli si. A to je jedna z vecí, ktoré sa nezmenili: stále fajčí tenké biele cigarety, ženské.

„Ako sa máte, čatár?“

„Dobre,“ poponáhľa sa s odpoveďou René. Potom to zopakuje, no menej nadšene. „Dobre. Pomáham si, ako sa dá.“

„Správne. Treba si pomáhať.“

„A vy, pán doktor?“

Egitto sa usmeje. „Aj ja to nejako ťahám.“

„Takže vás pre to veľmi neotravovali.“ Táto veta sa mu derie cez pery len ťažko. Akoby mu na tom napriek všetkému veľmi záležalo.

„Disciplinárne konanie. Štyri mesiace suspendovanie zo služby a zopár zbytočných výsluchov. Tie boli pre mňa najväčším trestom. Viete, ako to chodí.“

„Tým lepšie pre vás.“

„No veru, tým lepšie pre mňa. Ale vy ste sa rozhodli ustúpiť.“

Mohol sa vyjadriť aj inak, použiť nejaké iné sloveso namiesto *ustúpiť*: odísť, dať výpoveď. Ustúpiť znamená vzdať sa. No René si z toho zjavne nič nerobil.

„Pracujem v reštaurácii. Dolu v Oderze. Som vedúci prevádzky.“

„Takže stále vo velení.“

René vzdychne. „Vo velení. Správne.“

„A ostatní chlapci?“

René topánkou pohladká trs trávy vykúkajúci zo škáry medzi dlaždicami. „Už som ich dávno nevidel.“

Žena sa mu teraz pritisla k ramenu, akoby ho chcela odvieť preč, odtiahnuť do bezpečia pred Egittovou uniformou a ďaleko od ich spoločných spomienok. Vrhá na poručíka kradmé nenávistné pohľady. René sa zasa vyhyba pohľadu naňho, no na okamih sa koncentruje na chvenie čierneho pera na jeho barete a Egitto má pocit, akoby z neho zacítil náznak nostalgie.

Slnko zastrie oblak a svetla náhle ubudne. Poručík a exčatár mlčia. Spolu prežili najdôležitejší moment v živote, oni dvaja stáli ako teraz, lenže uprostred púšte a v kruhu obrnených vozidiel. Je možné, že si už nemajú čo povedať?

„Poďme domov,“ šepká žena Renému do ucha.

„Pravdaže. Nebudem vás zdržiavať. Všetko dobré, čatár.“

Dieťa natahuje ruky k Renému a chce, aby ho vzal na ruky, mrnčí, ale on akoby ho nevidel. „Môžete ma prísť pozrieť do reštaurácie,“ povie. „Je to slušný podnik. Dosť slušný.“

„Len ak mi zabezpečíte extra pohostenie.“

„Je to slušný podnik,“ neprítomne zopakuje René.

„Iste prídem,“ ubezpečuje ho Egitto. Ale obom je im jasné, že je to len jeden z nespočetných sľubov, ktoré sa nikdy nespĺnia.

Prvá část
SKÚSENOSTI
Z PÚŠTE

TRI SĽUBY

Najprv boli predslovy. Cyklus prípravných prednášok kapitána Masiera – tridsaťšesť úvodných hodín, počas ktorých vojací získali povrchný prehľad o dejinách Stredného východu, technickú správu o strategických komplikáciách konfliktu, kde sa hovorilo priamo a bez servítky o nekonečných lánoch marihuany vo východnom Afganistane –, no najmä rozprávanie kolegov, ktorí už slúžili na tom území a teraz ochotne prispievali radami tým, ktorí tam mali odcestovať.

S hlavou zohnutou nad naklonenou lavičkou, kde práve skončil štvrtú sériu brušákov, počúva kaprál Ietri s rastúcim záujmom konverzáciu medzi dvoma veteránmi. Rozprávajú sa o istej Marici z lokálu na základni Herat. Napokon podľahne zvedavosti a zamieša sa im do rozhovoru: „Naozaj sú tam všetky tie dievčatá?“

Kolegovia si vymenia dvojmyselný pohľad, zhltol im to. „Koľko len chceš, starý,“ hovorí jeden. „A nie tú také, na aké sme zvyknutí tu.“

„Nie veru, tamtie na všetko kašľú.“

„Sú ďaleko od domova a tak strašne sa nudia, že sú ochotné na všetko.“

„Na všetko, no fakt.“

„V nijakom letnom tábore sa nekefuje toľko ako na misii.“

„A potom sú tam aj Američanky.“

„Uuuch, Američanky!“

Začnú rozprávať o sekretárke istého plukovníka, ktorá si vzala do stanu troch poddôstojníkov naraz a na svitaní ich

všetkých vyrazila von úplne zničených, nie, nie nás, kiežby, boli z inej čaty, ale po základni sa to hneď roznieslo. Ietri skáče pohľadom z jedného na druhého, krv mu vyrazí z nôh do hlavy a omamuje ho. Keď vychádza z telocvične do zamatového večerného vzduchu, myseľ mu zaplavujú divoké fantázie.

S najväčšou pravdepodobnosťou to bol práve on, kto pustil do obehu tieto reči medzi chlapcami z tretej čaty, reči, ktoré sa mu po dlhom túlaní vrátia do uší a o ktorých je napokon presvedčený pevnejšie než všetci ostatní. Ku skepticému strachu zo smrti sa primieša vášeň pre dobrodružstvo a prevláda nad ním. Ietri si predstavuje ženy, ktoré stretne v Afganistane, zlomyseľné úsmevy pri rannom nástupe, cudzí prízvuk, ktorým budú vyslovovať jeho meno.

Aj počas vyučovacích hodín s kapitánom Masierom nerobí iné, len ich vyzlieka a prezlieka, neprestajne.

„Kaprál Ietri!“

V duchu ich všetky volá Jennifer a nemá tušenia, ako prišiel na to meno. Jennifer, ooch, Jennifer...

„Kaprál Ietri!“

„Rozkaz!“

„Boli by ste taký láskavý a zopakovali, čo som práve povedal?“

„Isteže, pán kapitán. Hovoril ste... o kmeňoch... myslím.“

„Možno ste chceli povedať etniká?“

„Áno, pane.“

„A o ktorom etniku konkrétne som hovoril?“

„Mám dojem, že... ja neviem, pane.“

„Kaprál, okamžite opusťte túto poslucháreň.“

Chúlostivá pravda však je, že Ietri nikdy nebol so ženou, aspoň nie tak, ako on hovorí, *kompletne*. Nikto z čaty to nevie, a keby to zistili, bola by to katastrofa. Vie to len Cederna, on sám mu to porozprával raz večer v krčme, keď boli obaja pripití a mali potrebu zdôverovať sa.

„Kompletne? Chceš povedať, že si ešte nikdy nekefoval?“

„Nevykrikuj!“

„To je zle, starký. Fakt zle, dofrasa.“

„Ja viem.“

„Koľko máš rokov?“

„Dvadsať.“

„Doriti. Už si si presral najlepšie roky. Teraz ma dobre počúvaj, je to dôležité. Ten vercajg tam dolu je ako puška. Ako 5,56 s kovovou pažbou a s laserovým zameriavačom.“ Cederna berie do náručia neviditeľnú zbraň a namieri ňou na priateľa. „Ak zabudneš hlaveň z času na čas naolejovať, nakoniec sa zasekne.“

Ietri uprie oči na pohár piva. Odpije si príliš veľký hlt a rozkašle sa. Odrovnaný. Je úplne odrovnaný.

„Dokonca aj Mitrano si občas vrzne,“ hovorí Cederna.

„On za to platí.“

„Aj ty by si mohol.“

Ietri pokrúti hlavou. Nevidí sa mu, že by mal platiť žene.

„Tak si to zopakujme,“ imituje Cederna kapitána Masiera. „Vôbec to nie je ťažké, kaprál. Stretnete sa so ženou, ktorá sa vám páči, posúдите veľkosť jej ceckov a pozadia – tu prítomnému sa napríklad páči oboje veľké, ale sú aj perverzáci, ktorí sú skôr na ženy vysušené ako triesky –, potom k nej pôjdete bližšie, porozprávate jej nejaké kraviny a nakoniec sa jej vlúdne spýtate, či nemá chuť uchýliť sa do ústrania.“

„Či nemá chuť uchýliť sa do ústrania?“

„Nuž, možno nie tak celkom. Závisí to od situácie.“

„Pozri, ja viem, ako sa to robí. Len som doteraz nenašiel tú pravú.“

Cederna buchne pästou do stola. Príbor poskočí na prázdnych tanieroch, z ktorých jedli hranolčeky, čím pritiahnu pozornosť okolitých stolov. „No, a to je práve to! Nijaká pravá neexistuje. *Všetky* sú pravé. Pretože *všetky* majú...“ prstami naznačí kosoštvorec, čím špecifikuje onen orgán. „V každom prípade, ak raz začneš, zistíš, aké je to jednoduché.“